

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060204

DOM
2011-06-22
Stockholm

Mål nr
M 494-11

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, miljödomstolen, dom 2010-12-21 i mål nr M 1534-10, se bilaga A

KLAGANDE

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

MOTPART

Margretelunds Villaägareförening u.p.a., 716400-0627
c/o Hallberg
Margretelundsvägen 77
184 60 Åkersberga

SAKEN

Föreläggande att söka tillstånd till vattenverksamhet

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen, som inte finner skäl att hålla muntlig förhandling, upphäver miljödomstolens dom och fastställer länsstyrelsens beslut den 22 februari 2010 i ärende nr 535-2010-76.

Dok.Id 950496

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.hovratt@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

BAKGRUND

På fastigheterna Söra 1:1 och Berga 8:1 i Österåker kommun finns en befintlig brygganläggning, bestående i en 30 m lång kaj och en ca 90 m lång brygga. Margretelunds Villaägareförening u.p.a. (Föreningen) inkom den 7 januari 2010 till länsstyrelsen med en anmälan om vattenverksamhet, innebärande en utökning av brygganläggningen enligt följande. Den befintliga kajen ska förlängas med ca 30 m och den befintliga bryggan flyttas till den östra delen av kajen. Vid den västra delen av kajen ska anläggas en ny ca 60 m lång brygga. Bryggorna ska förses med tvärgående y-bommar. För att skapa utrymme med tillräckligt vattendjup för brygganläggningen ska en yta om 1 300 m² muddras i vattnet och i strandlinjen.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen i Stockholms län har, såsom talan får förstås, yrkat att miljödomstolens dom upphävs och länsstyrelsens beslut fastställs.

Föreningen har bestritt ändring, samt yrkat att muntlig förhandling ska hållas i Mark- och miljööverdomstolen.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Länsstyrelsen har till stöd för sin talan i huvudsak anfört följande. Av förarbetena framgår att tillsynsmyndigheten ska göra en samlad bedömning av hela verksamheten varje gång en ändring anmäls för att den samlade miljöpåverkan ska kunna bedömas. Därför ska muddringen inte ses separat och hela det område som kan komma att påverkas av vattenverksamheten räknas som berörd bottenyta. Miljödomstolens beräkning av den berörda bottenytan är dessutom för snäv, eftersom miljöpåverkan kommer att avse ett större område.

Föreningen har till stöd för sitt bestridande i huvudsak anfört att miljödomstolens beräkning av berörd bottenyta är korrekt.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Då Mark- och miljööverdomstolen finner att en muntlig förhandling skulle sakna betydelse för prövningen, har målet, med stöd av 23 kap. 6 § första stycket första meningen miljöbalken, tagits till avgörande utan en sådan förhandling.

Både muddring och uppförande eller ändring av en anläggning i vattenområde utgör vattenverksamheter enligt 11 kap. 2 § miljöbalken. Enligt 11 kap. 9 § miljöbalken är huvudregeln att det krävs tillstånd för vattenverksamhet, men i den mån det är särskilt föreskrivet är det enligt 11 kap. 9 a § miljöbalken tillräckligt att vattenverksamheten anmäls innan den påbörjas. I 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. (FVV) finns en uppräknning av anmälningspliktiga vattenverksamheter. Enligt punkterna 3 och 5 nämnda paragraf utgör uppförande av en anläggning respektive muddring i ett annat vattenområde än vattendrag anmälningspliktiga vattenverksamheter under förutsättning att den bottenyta som respektive verksamhet omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 m². Oberoende av om den befintliga verksamheten är anmäld sedan tidigare eller ej, är nämnda arealbegränsning tillämplig, eftersom en samlad bedömning ska ske av hela verksamheten varje gång en ändring anmäls (jfr prop. 2004/05:129 s. 71).

Vad gäller den bottenyta som omfattas av muddringen respektive brygganläggningen instämmer Mark- och miljööverdomstolen i miljödomstolens bedömning, dvs. att muddringen omfattar ett område om 1 300 m² och att brygganläggningen omfattar en bottenyta om ca 2 300 m². Eftersom varken muddringen eller uppförandet av brygganläggningen var för sig omfattar en bottenyta i vattenområdet som överstiger 3 000 m², skulle åtgärderna, sedda var för sig, utgöra anmälningspliktiga vattenverksamheter. Emellertid ska muddringen vidtas i syfte att skapa ett tillräckligt djup för att den planerade brygganläggningen ska kunna användas, varför det i förevarande fall inte är fråga om två separata vattenverksamheter. Även om de bottenområden som omfattas av muddringen respektive brygganläggningen till viss del överlappar varandra, framgår det inte av utredningen i målet att den totala bottenytan som omfattas av verksamheten uppgår till högst 3 000 m². Frågan som Mark- och miljööverdomstolen således har att

pröva i målet är hur 19 § FVV ska tillämpas när den anmälda verksamheten omfattar flera åtgärder som var för sig skulle utgöra anmälningspliktiga vattenverksamheter, men som tillsammans omfattar en bottenyta som överstiger de i 19 § FVV för respektive vattenverksamhet föreskrivna arealbegränsningarna.

En utgångspunkt i miljöbalken är att det ska ske en samlad prövning av en verksamhets totala miljöpåverkan (prop. 1997/98:45 s. 168 ff). Prövningen kan därför inte delas upp i olika moment, utan måste ha en sådan omfattning att den kan resultera i de villkor eller föreskrifter som krävs enligt miljöbalkens allmänna hänsynsregler (jfr bl.a. MÖD 2006:6). Prövningens omfattning och karaktär påverkas vidare av om verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig.

Reglerna om anmälningsplikt infördes eftersom tillståndsförfarandet för mindre vattenverksamheter upplevdes som onödigt betungande (prop. 2004/05:129 s. 69). Utgångspunkten är därmed att de i 19 § FVV uppräknade vattenverksamheterna typiskt sett utgör sådana mindre vattenverksamheter för vilka det anses vara tillräckligt med ett förenklat förfarande. Det kan dock inte ha varit lagstiftarens avsikt att 19 § FVV ska tillämpas så att man genom att dela upp en verksamhet i delverksamheter kan åstadkomma att verksamheten blir föremål för ett förenklat förfarande. Överstiger den totala bottenytan aktuella arealbegränsningar, har verksamheten en sådan omfattning att en mer omfattande miljöprövning bör ske. Mot denna bakgrund bör 19 § FVV i sådana fall tillämpas så att den samlade verksamheten ska ligga till grund för bedömningen.

Eftersom muddringen utgör en förutsättning för att den planerade brygganläggningen ska kunna nyttjas är det uppförandet av brygganläggningen som utgör den huvudsakliga verksamheten i nu aktuellt mål. Enligt 19 § 3 FVV gäller att den bottenyta som omfattas av verksamheten i vattenområdet endast är anmälningspliktig om den uppgår till högst 3 000 m². Eftersom det inte är klarlagt att den totala bottenytan som verksamheten omfattar uppgår till högst 3 000 m² är undantaget om anmälningsplikt inte tillämpligt. Därför krävs tillstånd för verksamheten. Länsstyrelsen har därmed haft fog för att förelägga Föreningen att ansöka om tillstånd för verksamheten.

Miljödomstolens dom ska därför upphävas och länsstyrelsens beslut fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

Lars Dirke

Roger Wikström

Rose Thorsén

Bengt Jonsson

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Dirke, Roger Wikström, referent, och Rose Thorsén samt tekniska rådet Bengt Jonsson. Enhälligt.

Föredragande har varit Elin Samuelsson.

NACKA TINGSRÄTT
Miljödomstolen

DOM
2010-12-21
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 1534-10

Bil. A

KLAGANDE

Margretelunds Villaägareförening
c/o Hallberg
Margretelundsvägen 77
184 60 Åkersberga

MOTPART

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsens i Stockholms län beslut den 22 februari 2010 i ärende nr 535-2010-76, se bilaga 1

SAKEN

Föreläggande att söka tillstånd till vattenverksamhet

DOMSLUT

Med upphävande av det överklagade beslutet visar miljödomstolen målet åter till länsstyrelsen för vidare handläggning.

Dok.Id 206256

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: nacka.tingsratt@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00

BAKGRUND

Margretelunds villaägarförening (föreningen) inkom den 7 januari 2010 med en anmälan till länsstyrelsen om vattenverksamhet, innebärande utökning av en befintlig brygganläggning på fastigheterna Österåker Söra 1:1 och Berga 8:1.

Länsstyrelsen förelade i det överklagade beslutet föreningen att, för det fall man avser genomföra anmäld vattenverksamhet, söka tillstånd för åtgärderna hos miljödomstolen. Länsstyrelsen motiverade beslutet med att den anmälda vattenverksamheten kommer att uppta en bottenyta om cirka 6 000 kvm, varför gränsen för vad som kan hanteras inom ramen för anmälningsförfarandet överskrids (se bilaga 1).

YRKANDEN M.M.

Föreningen har överklagat beslutet och yrkat att verksamheten ska prövas av länsstyrelsen såsom anmälningspliktig verksamhet. Föreningen har anfört i huvudsak följande. Länsstyrelsen har beräknat den berörda bottenytan felaktigt, då man inkluderat inte bara den yta som berörs av faktiska ingrepp, utan även området mellan bryggorna samt den plats båtarna upptar på östra respektive västra sidan av de två bryggorna. Det planerade projektet omfattar rätteligen inte större bottenyta än 1 715 kvm, varför verksamheten inte är av den storleksordningen att det behöver hänskjutas till miljödomstolen.

Länsstyrelsen har vidhållit sitt beslut.

Miljödomstolen har den 2 december 2010 hållit muntlig förhandling i målet.

DOMSKÄL

Föreningen har till miljödomstolen inkommit med en justering av den ansökan som prövats av länsstyrelsen. Med anledning av detta vill domstolen påpeka att domstolens prövning i detta mål utgår från den ansökan som länsstyrelsen prövat i det överklagade beslutet. Eventuella justeringar av ansökan ska i första hand prövas av länsstyrelsen.

Huvudregeln enligt miljöbalken är att det krävs tillstånd för vattenverksamhet. Vissa vattenverksamheter har dock undantagits från tillståndsplikten och kan istället hanteras genom en anmälan till länsstyrelsen. Av 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamhet m.m. räknas i tretton punkter upp de vattenverksamheter som omfattas av anmälningsplikten. Av tredje och femte punkterna denna paragraf framgår att anmälningsplikten omfattar verksamhet som innebär

(3) uppförande av en anläggning, fyllning eller pålning i ett annat vattenområde än vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 kvadratmeter, respektive

(5) grävning, schaktning, muddring, sprängning eller annan liknande åtgärd i ett annat vattenområde än vattendrag, om den bottenyta som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår till högst 3 000 kvadratmeter.

Frågan i förevarande mål är huruvida den av föreningen anmälda åtgärden ryms inom de kriterier för anmälningspliktig verksamhet som anges i tredje och femte punkten i denna paragraf eller om åtgärderna enligt någon av nämnda punkter kräver tillstånd.

Muddring

Vad gäller de planerade muddringsarbetena konstaterar miljödomstolen att den yta som muddringsarbetena omfattar av föreningen har angetts till totalt 1 300 kvm. Denna uppgift har inte ifrågasatts av länsstyrelsen. Gränsen för anmälningspliktig muddring, vilken enligt paragrafens femte punkt går vid 3 000 kvm, överskrids således inte och muddringen får därför hanteras inom ramen för ett anmälningsförfarande.

Brygganläggning

När det gäller beräkningen av själva brygganläggningens synes länsstyrelsen ha utgått från att åtminstone hela området innanför de två bryggornas yttersta gränser inräknas såsom berörd bottenyta.

Miljödomstolen konstaterar att lagstiftaren vid införandet av den nya anmälningsplikten inte närmare angett vilket beräkningssätt som ska användas vid

tillämpningen av denna bestämmelse. Inte heller praxis ger någon ledning i frågan om hur beräkningen av bottenyta ska ske.

Till grund för införandet av anmälningsplikten ligger Miljöbalkskommitténs arbete. I betänkandet "En effektivare miljöprövning" framgår att syftet med att räkna upp de anmälningspliktiga verksamheterna i en lista är att reglerna om anmälningsplikt ska bli tydliga och enkla att tillämpa (SOU 2003:124, s. 197).

Syftet med bestämmelserna får således anses vara att skapa en synlig och enkelt uppmätbar gräns för anmälningsplikten. Klassificeringen i varje enskilt fall bör därför kunna göras utan någon utredning av verksamhetens eventuella påverkan också på omgivande bottenområden.

I förevarande mål har länsstyrelsen vid beräkningen även beaktat området mellan bryggorna. Hur stor påverkan blir på detta område beror på ett flertal olika faktorer, såsom avståndet mellan bryggorna, bottenförhållanden, vattendjup, antal båtar som ska förtöjas m.m. En sådan bedömning kan alltså inte göras på ett enkelt och närmast rutinmässigt sätt.

Med hänvisning till det ovan anförda finner miljödomstolen att gränsen om 3 000 kvm måste förstås på så sätt att det är de två flytbryggornas sammanlagda yta som ska utgöra utgångspunkt för beräkningen och som ska anses utgöra den berörda bottenytan. Bryggorna kommer enligt föreningen att uppta en yta om 325 kvm. Miljödomstolen konstaterar dock att flytbryggorna kommer att förses med bryggorna tvärgående så kallade y-bommar, vilka kommer att utgöra en fast del av anläggningen. Dessa bommar och den yta som dessa bommar upptar vid vattenytan samt vattenområdet innanför bommarna måste anses ingå i anläggningsytan tillika den berörda bottenytan. Ytan uppgår enligt detta beräkningssätt till cirka 2 300 kvm och brygganläggningen ligger således storleksmässigt inom gränsen för vad som får hanteras inom ramen för anmälningsplikten. Länsstyrelsen har därför inte haft fog för sitt beslut, varför beslutet ska upphävas och målet återförvisas till länsstyrelsen för vidare handläggning av föreningens anmälan.

Avslutningsvis kan sägas att oavsett om verksamheten som i detta fall enligt 19 § förordningen om vattenverksamhet m.m. är undantagen från tillståndsplikt kan länsstyrelsen enligt 23 § nämnda förordning ändå förelägga verksamhetsutövaren att söka tillstånd om det behövs med hänsyn till verksamhetens påverkan på miljön eller enskilda intressen. Denna fråga har emellertid inte prövats av miljödomstolen i detta mål.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (Dv 427)

Överklagande senast den 11 januari 2011. Prövningstillstånd krävs.

Johan Svensson

Ingrid Johansson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Johan Svensson och miljörådet Ingrid Johansson. Föredragande har varit beredningsjuristen Anna-Pia Johansson.

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN

Enheten för miljöskydd
Marie Bergström Wickman
08-785 51 31

BESLUT

Datum
2010-02-22

Beteckning
535-2010-76
NACKA TINGSRÄTT

Ink 2010-03-31
Akt. 3 M 534-10
Aktör. 5

Margretelunds Villaägareförening
Att: Bertil Nilsson
Hjalmar Strååts väg 12
184 60 Åkersberga

Anmälan om vattenverksamhet på fastigheten Söra 1:1 och Berga 8:1 i Österåkers kommun

Beslut

Länsstyrelsen förelägger Margretelunds Villaägareförening med stöd av 11 kap. 9 a § miljöbalken (1998:808, MB) och 26 kap. 9 § MB att, för det fall man avser att genomföra arbetena i enlighet med inlämnade handlingar, söka tillstånd för detta hos Miljödomstolen vid Nacka tingsrätt enligt 11 kap. 9 § MB.

Upplysning

Tillstånd för uppläggning av avfall (muddermassor) kan prövas i samma mål av Miljödomstolen om det framförs önskemål om detta.

Bakgrund

Margretelunds Villaägareförening har den 7 januari 2010 gjort en anmälan om vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 a § MB. Anmälan avser muddring av en yta om ca 1300 m² i vattnet och i strandlinjen, sammanlagt ca 1300 m³ lera och gyttja och vass. Anmälan avser även förlängning av befintlig kaj med ca 30 m, flyttning av befintlig brygga (ca 90 m) och anläggande av en ca 60 meter lång ny brygga. Sammanlagt kommer brygganläggningen att uppta en bottenyta om ca 6000 m². Muddermassorna avser man att lägga upp på två idag vassbevuxna ytor (tot. c.a. 2000 m²) på stranden. Margretelunds Villaägareförening har gjort en anmälan om uppläggning av muddermassorna till miljö- och hälsoskyddsmyndigheten i Österåkers kommun. Kommunen har upplyst sökanden om att upplägg av mer än 1000 ton muddermassor kräver tillstånd från Länsstyrelsen.

Motivering

Lagstiftning

Enligt 11 kap. 9 § MB krävs tillstånd för vattenverksamhet om inte något annat framgår av kapitlets bestämmelser. Enligt 11 kap. 9 a § MB får regeringen meddela föreskrifter om att det för vissa vattenverksamheter i stället för tillstånd ska krävas att verksamheterna anmälts innan de påbörjas. Även om anmälningsplikt har föreskrivits får tillsynsmyndigheten, enligt föreskrifter som meddelats av regeringen, i det enskilda fallet förelägga en verksamhetsutövare att ansöka om tillstånd.

I 19 § förordningen (1998:1388) om vattenverksamheter m.m. listas vad som kan anmälas som en vattenverksamhet enligt 11 kap. 9 a § MB. Av listans tredje punkt framgår att uppförande av en anläggning, fyllning eller pålning i annat

Postadress

Länsstyrelsen i Stockholms län
Enheten för miljöskydd
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Besöksadress

Hantverkargatan 29

Telefon

08-785 40 00 (vxl)

Fax

E-post/webbplats

miljoskydd.stockholm@lansstyrelsen.se
www.lansstyrelsen.se/stockholm

vattenområde än vattendrag, om bottenytan som verksamheten omfattar i vattenområdet uppgår högst till 3000 m² kan anmälas till Länsstyrelsen. Tillsynsmyndigheten får enligt 26 kap. 9 § MB meddela de förelägganden och förbud som behövs i ett enskilt fall för att denna balk samt föreskrifter, domar och andra beslut som meddelats med stöd av balken ska efterlevas. Mer ingripande åtgärder än vad som behövs i det enskilda fallet får inte tillgripas.

Bedömning

Genom anmälningsplikten för vattenverksamheter har lagstiftningen dragit en övre gräns för vad som kan hanteras inom ramen för anmälningsförfarandet. Av propositionen 2005/4:5:129 framgår att om gränsen för anmälningsplikten överskrids blir verksamheten tillståndspliktig.

Länsstyrelsen konstaterar att den samlade verksamheten genom denna anmälan med brygganläggningar på fastigheterna Söra 1:1, Berga 8:1 kommer att beröra en bottenyta i vattenområdet som överstiger 3000 m². Med denna utgångspunkt finner Länsstyrelsen att denna anmälan inte kan prövas av Länsstyrelsen då vattenverksamheten totalt sett är större än vad som kan hanteras genom ett anmälningsförfarande enligt 11 kap. 9 a § MB.

Mot bakgrund av ovanstående ska sökanden föreläggas att, för det fall man avser att utföra arbetena i enlighet med inlämnade handlingar, söka tillstånd för motsvarande hos miljödomstolen enligt 11 kap. 9 § MB.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Miljödomstolen, Nacka tingsrätt, genom skrivelse till Länsstyrelsen – se bilagan.

Lena Pettersson
Miljöskyddschef

Marie Bergström Wickman
Miljöhandläggare

Bilagor:

Hur man överklagar
Att söka tillstånd till vattenverksamhet

Kopia

Österåkers kommun, Miljö- och hälsoskyddsenheten, 184 86 Åkersberga
Österåkers kommun, Samhällsbyggnadsförvaltningen, 184 86 Åkersberga
Ms (LP, MBW, PBe)
Akten

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE - DOM I MILJÖMÅL

Den som vill överklaga miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Svea Hovrätt, Miljööverdomstolen.

Överklagandet ska ha kommit in till miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till miljödomstolen och måste ha kommit in till miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. **Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.**

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Miljööverdomstolen meddelar **prövningstillstånd**. Miljööverdomstolen lämnar prövningstillstånd om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas,
2. anledning förekommer till ändring i det slut som miljödomstolen har kommit till, eller
3. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står miljödomstolens avgörande fast. Det är därför

viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om

1. den dom som överklagas med angivande av miljödomstolens namn samt dag och nummer för domen,
2. parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid parterna benämns klagande respektive motpart,
3. den ändring av miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
4. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende miljödomstolens dom enligt klagandens mening är oriktig,
5. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud. Om klaganden anlitar ombud ska ombudet sända in fullmakt i original samt uppgä namn, adress och telefonnummer.

Ytterligare upplysningar lämnas av miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.